

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Bugenhagenii Pomerani Annotationes ab ipso iam
emissæ. In Deuteronomium**

Bugenhagen, Johannes

Basileae

VD16 B 9247

Capvt IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36133

sunt Ophni & Phinees. &c. Templum uocat
tabernaculum. In templo uero non significat intus
in tabernaculo, sed in loco tabernaculo addito, ubi
excubabāt leuitæ, quæ admodum in deserto fecerūt,
Num. 1.

Lucerna] Signifi-
cat noctem fuisse, quādo interim lampas ardebat in
tabernaculo domini. Victimis.] Id qd' tamē im-
pietas hypocritica putat, quæ ignorat dominum. ut
Ophni & Phinees. Oblatiōes acceptæ sunt ubi do-
minus habetur, id est, ubi fides est, Gen. 4. Nonne si
bonus, oblatio &c. Prouer. 15. Victimæ impiorū
abominabiles domino, uota iustorū placabilia.

Et non cecidit.] id est, Quicqd dixit cōstans fuit
& ita euenit. Sic de uiro beato psal. 1. Et folium &c.
Non potest perire eius uerbū quī solum deī uerbū lo-
quitur. Veritas enim domini manet in æt ærnum. Alia-
rum uerba cadūt in terrā, ubi reuelatus fuerit error
dæmoniorum. &c.

Dan & Bersabee.] Sūt duo fines Iudææ, quibus oīs
Israëliticus populus significatur.

CAPVT IIII.

HOC caput indicat impletum signū quod
predixerat uir dei cap. 2. Cadūt, qui
sine uerbo dei procedūt in pugnam, suis
uiribus confidentes, cū domini sit uictor.

via. Verbum autē dei hos non habere notum est ex
 ipsorū doctoribus Ophni & Phinees. Contra Pale-
 stinos, id est populi dei siue fidei aduersarios non sta-
 bis, nisi in corde munitus uerbo spiritus. Sūt enim ex
 nostris, qui ex uerbo dei (quod est Israēlitarum) faci-
 unt tantum uerbum scientiæ humanæ, indicantes ex
 scripturis, & probantes contra aduersarios, lice-
 re edere quiduis, laborare in die festo, conducticia
 um cultum dei esse mēdaciū & hypocrisim, sacra-
 menta esse omnibus ex æquo cōmunia, esse nō ex o-
 peribus iusticiam, & hæc omnia ita habere, quia ita
 scriptura dicit. Cæterum, nō intelligunt, id est corde
 credunt, ignorantes quod Euāgeliū nō est litera, sed
 spūs, non doctrina, sed uita, & dum sacramenta ex-
 terna solum ostentant, & in eis confidunt se saluā-
 dos quasi cæteris meliores, cadūt in conspectu aduer-
 sariorum. Hoc est qd' p̄ arcam sperant se saluandos,
 quæ secundū uerbum dei erat sacramentū, habens
 propiciatorium quod est Christus, et duo cherubim,
 id est duo testamenta in propiciatoriū respicientia:
 sine uerbo autē dei, id est, sine fide in corde, arca ni-
 hil erat nisi mors illis qui indigne tractabant, ut hic
 Israēlitis, & Palestinis, ut infra uidebimus, & Beth-
 samitis, & 3. Reg. 3. Osæ, & (secundū legem) omni-
 bus curiose spectantibus. Scriptura enim externa &
 sacramēta scripturæ & uerbo addita, si indigne tra-

elentur, id est aliò trahantur siue ad sensum alienũ,
 aut si curiose uideantur, id est p tuã rationẽ & sapiẽ
 tiam humanã metiri uolueris, exitio sunt, & excæca
 tionis & plagæ consciẽtiarum instrumentũ, Incipi
 mus enim falso intellectu seducti nostra sapiẽtia de
 ficere à fide ad opa, quemadmodũ hic nemo meminit
 promissionis dei, ut in fide inuocet deũ, sed confidũt
 in arca, id qd' est impium & idololatria contra pri
 mũ præceptum. Nam omnino diuersum uidebitis in
 fra cap. vii. Ad opa dico, licet nõ illa papistica, tamẽ
 ad opera, putantes in hoc nos Christianos, quod ba
 ptizamus germanice: quod sumimus eucharistiam
 utraq; specie: quod comedimus carnes diebus illis ie
 iuniorum: quod clerici ducimus uxores: quod con
 temnimus illas ceremonias, pio homini medias, incre
 dulis damnabiles: quod gloriamur ista posse proba
 ri ex scriptura. Cæterũ nos ipsi nihil habemus fidei
 aut charitatis, & ergo facile ea ipsa quæ habere ui
 demur, eripiuntur nobis insurgentibus Palestinis, id
 est Euangelij aduersarijs. Nam in arca confidimus,
 id est illis externis, nihil habentes spũs in pectore.
 Nec hæc dico contra aliud quàm contra nostram te
 meritatem & errorem, qui uolumus esse ueri Israë
 litæ, qui ignorare nos dissimulamus, quod etiã aduer
 sarij scripturam legere possunt, & de sacramentis
 gloriari uelut Philistæi capta arca, dum sinimus no

bis nō solidi spiritu eripi illa &c. Cæterū quā trem-
pidēt Palestini propter arcam adductā, hæc historia
nō tacet, & hodie exempla uidemus. Talis enim est
scriptura & sacramenta dei si fides adsit, quæ si nō
adsit, nihil efficies neq; contra homines neq; con-
tra demones. Sacra externa à deo & spiritu sancto
nobis data, p̄ solam cordis fidem mihi sacra sunt &
protectio. &c.

Lapidē adiutorij. Anticipatio est, iſra c. 7.
Deorum.] more suo loquuntur gentes, & arcam
deos faciunt, quemadmodum suū Dagon.

Duo filij.] Vbi nō est uerbum dei, cadit officiū sa-
cerdotale, & omnis gloria Israēl. ALLEGORIA.
Iudæi hypocritæ posuerunt omnē suam gloriam in
externis, quam fiduciam oportebat quandoq; tolli
ab eis, dum etiā lex tota abrogata est per Christum,
ut similes fierent gētibus. Ephe. 2. sed hic maior pars
imprimis illa capita poplī moriuntur & inuidia con-
tabescunt, uidentes gloriam suā à se translata.

CAPVT V.

Sicut Israëlitæ impie confidunt in arca,
contempto dei uerbo, cuius illa erat sac-
ramentum, sic gentes impie eam sibi
uendicant, & se regnare putant, statuen-
tes eam iuxta Dagon deum suum. Sunt autem qui